

Sygn. akt II Ca 773/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman (spr.)
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera
Protokolant	stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa C. P.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 28 czerwca 2018 roku, sygn. akt I C 548/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach:

a) drugim sentencji w ten sposób, że zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki C. P. kwotę 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych z odsetkami w wysokości określonej w ustawie za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty;

b) trzecim sentencji w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę 3.131,82 podwyższa do kwoty 5.236 złotych (pięć tysięcy dwieście trzydzieści sześć) złotych;

2. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki C. P. kwotę 1.400,00 (jeden tysiąc czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 773/18

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 1 sierpnia 2017 r. C. L. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) SA z siedzibą w W. kwoty 25 000 zł z tytułu zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty, oraz o zwrot kosztów procesu wskazując, że powódka doznała szkody w wypadku wynikającym ze złego stanu drogi, której zarządca zawarł ubezpieczenie OC z pozwanym.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że ubezpieczonemu zarządcy drogi nie można zarzucić zawinionego zachowania, a ponadto powódka nie udowodniła miejsca i czasu wypadku, w którym doznała uszczerbku.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w Belchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa C. P. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 25.000,- zł zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda C. P. kwotę 15.000,- zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałej części.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda C. P. kwotę 3.131,82 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 2.160,- zł. tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego.

W dniu 11 lipca 2016 roku na ul. (...) w S. (Droga Wojewódzka nr (...), przy posesji numer (...), miał miejsce wypadek. Jadąca rowerem C. P. wpadła przednim kołem w dziurę znajdującą się na jezdni, spowodowaną zapadnięciem się studzienki kanalizacyjnej, w wyniku czego upadła. Dziura znajdująca się w jezdni nie była w żaden sposób oznaczona bądź zabezpieczona. W tym czasie na drodze był duży ruch samochodów.

Zarządcą ul. (...) w S. (DW (...)) jest Zarząd Województwa (...), zaś jego zadania wykonywał Zarząd Dróg Wojewódzkich w Ł.. Zarządca w dacie zdarzenia ubezpieczony był przez Towarzystwo (...) S.A.

25 października 2016 r. powódka zgłosiła szkodę Zarządowi Dróg, który 21 listopada 2016 r. przekazał zgłoszenie pozwanemu. Pozwany w decyzji z 14 grudnia 2016 r. odmówił wypłaty świadczenia.

W wyniku przedmiotowego wypadku powódka doznała złamania dalszej nasady kości promieniowej prawej z niewielkim przemieszczeniem grzbietowym, złamanie dalszej nasady kości promieniowej lewej bez przemieszczenia odłamów, stłuczenia barku prawego.

Doznane w wyniku upadku złamania nasad dalszych kości promieniowych ze względu na umiejscowienie i zakres przemieszczenia nie wymagały repozycji, ale jedynie unieruchomienia w szynach gipsowych. Leczenie w unieruchomieniu kontynuowano w (...) przez 6 tygodni, a następnie usprawnianie. Leczenie zakończono 5 października .2016 r.

Stwierdzane u powódki złamania mogły powstać w wyniku przedstawionego mechanizmu wypadku tj. upadku na ręce z roweru.

Obecnie powódka zgłasza nadal utrzymujące się dolegliwości bólowe obu nadgarstków i barku prawego. W trakcie leczenia nie stwierdzano i nie diagnozowano dolegliwości barku prawego.

Przebyte złamanie nasady dalszej kości promieniowej prawej skutkuje obecnie ograniczeniami w zakresie ruchomości (zgięcie dłoniowe, odchylenie łokciowe) oraz osłabieniem siły mięśniowej. Uszczerbek trwały z tego powodu wynosi 7 %.

Po złamaniu nasady dalszej kości promieniowej lewej stwierdza się obecnie mierne ograniczenie ruchomości (zgięcie dłoniowe) oraz osłabienie siły mięśniowej. Skutkuje to uszczerbkiem trwałym w wysokości 5%.

Rokowania co do poprawy ruchomości i ustąpienia dolegliwości bólowych nadgarstków wątpliwe. Dolegliwości bólowe wynikają również ze zmian i dysfunkcji związanych z wiekiem powódki. Istnieje ryzyko ograniczania zakresu ruchomości obu stawów nadgarstkowych. Po tego typu złamaniach dolegliwości bólowe do 6-8 tygodni w tym o znacznym nasileniu do 2 tygodni.

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Wyjaśnił, że okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalił na podstawie dowodu z opinii biegłego oraz zeznań powódki i świadków, a także fotografii przedstawiających miejsce zdarzenia. Podniósł, że stan jezdni po jej prawej stronie w miejscu zdarzenia był bardzo zły i stwarzał dla rowerzysty zagrożenie przy wjechaniu w ubytek nawierzchni (tj. duże obniżenie przy kratce ściekowej usytuowanej znacznie poniżej nawierzchni), co łatwo może skutkować utratą równowagi i upadkiem. W ogóle oczywiście dziurę taką jak w niniejszym przypadku można ominąć jadąc rowerem, jednak powódka nie miała takiej sposobności, ponieważ na wspomnianej drodze wojewódzkiej był duży ruch, a powódka zgodnie z zasadami ruchu drogowego poruszała się najbliższej prawej krawędzi jezdni, dodatkowo dziura w jezdni nie była oznakowana. Nie można też oczekiwać od rowerzysty jeżdżącego w celach rekreacyjnych, zwłaszcza osoby już starszej, zawsze perfekcyjnej techniki jazdy, skutecznego hamowania i uniknięcia upadku w każdych okolicznościach, skoro jednośląd z istoty jest bardziej podatny na utratę stabilności i równowagi przy nagłych manewrach. W ocenie Sądu przytoczone okoliczności świadczą o winie zarządcy przejawiającej się w nienależyтым dbaniu o stan nawierzchni jezdni. Związek przyczynowy pomiędzy stanem nawierzchni jezdni a utratą równowagi przy wjechaniu w dziurę rowerem i upadkiem oraz doznanymi urazami jest niewątpliwy w świetle opinii biegłego ortopedy i zeznań powódki oraz świadków. Powyższe rodzi po stronie Zarządu Dróg Wojewódzkich odpowiedzialność za szkodę na podstawie art. 415 i 361 § 1 k.c. Odpowiedzialność ubezpieczyciela jest konsekwencją zawarcia przez Zarząd umowy ubezpieczenia OC (art. 822 § 1 k.c.).

Podstawą żądania powódki są przepisy art. 444 § 1 k.c. oraz art. 455 § 1 k.c. Zgodnie z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Art. 445 § 1 k.c. stanowi, że w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Uszkodzenie ciała w rozumieniu art. 444 § 1 k.c. polega na naruszeniu integralności fizycznej człowieka (np. rany, złamania). Naruszenie to może dotyczyć nie tylko samej powłoki cielesnej, ale również tkanek oraz narządów wewnętrznych (uszkodzenie organów wewnętrznych). Rozstrój zdrowia natomiast wyraża się w zakłóceniu funkcjonowania poszczególnych organów bez ich widocznego uszkodzenia (np. zatrucie, nerwica, choroba psychiczna). Możliwe jest jednoczesne zaistnienie uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Sąd powinien wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności konkretnej sprawy mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, prognozę na przyszłość, wiek poszkodowanego.

Zadośćuczynienie określone w art. 445 § 1 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego wysokość ta nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc winna być utrzymana w rozsądnych granicach (wyrok SN z dnia 22 marca 1978 r., IV CR 79 / 78). Winna to być zatem kwota „odpowiednia”. Dla oceny, czy określona suma jest „odpowiednią” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. zadośćuczynieniem za doznaną krzywdę, decydujące znaczenie ma charakter i rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego. Nie bez znaczenia jest tak ze szeroko rozumiana sytuacja życiowa, w jakiej znajduje się poszkodowany. Na ocenę tę nie ma natomiast wpływu sytuacja – w szczególności majątkowa – sprawcy szkody (p. wyrok SN z dnia 7 października 1998 r., I CKN 419 / 98).

Powstały u powódki trwałe uszczerbek zdrowia biegły lekarz ocenił na łącznie 12 % korzystając z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U.2013.954 j.t.) i ocena taka powinna być punktem odniesienia dla Sądu przy ustalaniu rozmiaru doznanej krzywdy. Nie należy jednak zapominać, iż procentowy rozmiar uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia jest tylko jednym (posilkowym) z kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia i nie determinuje tej kwoty bez uwzględnienia wszystkich innych okoliczności sprawy.

Powódka w wyniku wypadku doznała urazów fizycznych oraz stresu spowodowanego samym wypadkiem i koniecznością poddania się leczeniu, odczuwała dolegliwości bólowe oraz z powodu doznanych urazów i przebiegu leczenia doznawała ograniczeń w wykonywaniu zwykłych codziennych czynności oraz dotychczasowych aktywności oraz była uzależniona od pomocy innych osób, co powodowało dodatkowy dyskomfort. Powódka nadal – w zmniejszonym zakresie – odczuwa skutki wypadku.

Powódka miała złamane obie ręce. Samo leczenie w unieruchomieniu trwało 6 tygodni. Po tego typu złamaniach dolegliwości bólowe do 6-8 tygodni w tym o znacznym nasileniu do 2 tygodni.

Przebyte złamanie nasady dalszej kości promieniowej prawej skutkuje obecnie ograniczeniami w zakresie ruchomości (zgięcie dłoniowe, odchylenie łokciowe) oraz osłabieniem siły mięśniowej.

Po złamaniu nasady dalszej kości promieniowej lewej stwierdza się obecnie mierne ograniczenie ruchomości {zgięcie dłoniowe} oraz osłabienie siły mięśniowej.

Rokowania co do poprawy ruchomości i ustąpienia dolegliwości bólowych nadgarstków wątpliwe. Dolegliwości bólowe wynikają również ze zmian i dysfunkcji związanych z wiekiem powódki. Istnieje ryzyko ograniczania zakresu ruchomości obu stawów nadgarstkowych.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe okoliczności Sąd uznał, że zadośćuczynieniem odpowiednio rekompensującym krzywdę powódki będzie zapłata na jej rzecz kwoty 15 000 zł. W pozostałej części powództwo o zadośćuczynienie podlegało natomiast oddaleniu jako zbyt wygórowane w okolicznościach sprawy.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 w zw. z art. 817 § 1 k.c. uznając za zasadne ich żądanie za wskazany w pozwie okres od dnia 25 grudnia 2016 r., gdyż pozwany zgłoszenie szkody otrzymał 21 listopada 2016 r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. stosunkowo rozdzielając koszty procesu. Powódka wygrała proces w 60 % i powinna otrzymać od pozwanego zwrot takiej części poniesionych przez siebie kosztów.

Na koszty po stronie powódki złożyły się: opłata sądowa od pozwu 1250 zł, wydatki na opinię biegłego 369,70 zł, wynagrodzenie pełnomocnika (3 600 zł) ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka.

Jej pełnomocnik zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo w pkt. 2, w zakresie roszczenia o zadośćuczynienie, co do kwoty 10.000,00 zł . wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty,

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie art. 233 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego nieuwzględniającą całokształtu sprawy, a w szczególności stopnia intensywności cierpień odczuwanych przez Powódkę, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż doprowadziło Sąd I instancji do uznania, iż kwotą odpowiednią do doznanej przez Powódkę krzywdy jest kwota 15.000,00 zł.,

- naruszenie art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie przez Sąd I instancji, że kwota 15.000,00 zł. jest adekwatna do rozmiaru krzywdy Powódki, podczas gdy na gruncie ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych i kryteriów wynikających z art. 445 k.c. wynika, iż kwota ta jest rażąco niska, nie odpowiada zakresowi doznanej przez Powódkę krzywdy i nie spełnia funkcji kompensacyjnej, co doprowadziło Sąd I instancji do częściowego oddalenia powództwa co do dalszej kwoty 10.000,00 zł. tytułem zadośćuczynienia,

Na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo co do kwoty 10.000,00 zł poprzez zasądzenie od Pozwanej na rzecz Powódki dalszej kwoty 10.000,00 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez Powódkę krzywdę będącą następstwem uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia powstałych w wyniku zdarzenia, które miało miejsce w dniu 11 lipca 2016 roku, zasądzenie od Pozwanej na rzecz Powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I instancję według norm przepisanych.

Wniósł również o zasądzenie na rzecz powódki kosztów procesu za instancję odwoławczą.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik strony pozwanej wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest uzasadniona i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

W wniesionej skardze apelacyjnej pełnomocnik powódki wskazał w pierwszej kolejności na naruszenie art. 233 § 1 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego nieuwzględniającą całokształtu sprawy. Tak sformułowany zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. Analiza ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji prowadzi do wniosku, że wynikają one przeprowadzonych w toku postępowania dowodów. Oznacza to, że Sąd meriti dokonał prawidłowej oceny dowodów i poczynił na ich podstawie właściwe ustalenia. Wskazane uwagi dotyczą również stopnia intensywności cierpień odczuwanych przez powódkę, który został określony z uwzględnieniem wniosków wynikających z opinii biegłego ortopedy J. B..

W konsekwencji, ustalenia faktyczne przyjęte przez Sąd pierwszej instancji, Sąd Okręgowy przyjmuje za własne i wskazuje jako podstawę niniejszego rozstrzygnięcia.

Wydając zaskarżony wyrok Sąd pierwszej instancji dopuścił się natomiast naruszenia przepisu art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie. Ma tym samym rację skarżący podnosząc, że zasądzona na rzecz powódki kwota 15.000,00 zł nie jest adekwatna do rozmiaru krzywdy jakiej doznała na skutek wypadku, któremu uległa w lipcu 2016 r. Ustalone w sprawie okoliczności faktyczne przy właściwym zastosowaniu normy art. 445 k.c. upoważniają jednocześnie do przyjęcia, iż kwota ta jest w istotny sposób zaniżona co upoważnia ingerencję Sądu drugiej instancji w zaskarżone rozstrzygnięcie.

O tym, że zasądzona na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwota jest zbyt mała świadczy w pierwszej kolejności zakres uszczerbku na zdrowiu powódki, który uznać należało za stosunkowo znaczny. Istotne z punktu widzenia wysokości należnego powódcie zadośćuczynienia jest również to, że przebyte przez C. P. złamanie dwóch nadgarstków skutkuje obecnie ograniczeniami w zakresie ruchomości (zgięcie dłoniowe, odchylenie łokciowe) oraz osłabieniem siły mięśniowej. Ma więc daleko idące skutki, których całkowita likwidacja nie jest (również w ocenie biegłego ortopedy) możliwa. Przypomnieć również należy, że jak wynika z sporządzonej w sprawie opinii, rokowania co do poprawy ruchomości i ustąpienia dolegliwości bólowych nadgarstków wątpliwe. Istnieje ryzyko ograniczania zakresu ruchomości obu stawów nadgarstkowych. Okoliczność ta z pewnością zwiększa rozmiar krzywdy powódki.

Za przyjęciem, że w rozpoznawanej sprawie zachodzi potrzeba podwyższenia zasądzonego na rzecz powódki zadośćuczynienia przemawia również okoliczność, że bezpośrednim skutkiem wypadku było unieruchomienie obu rąk

powódki przez okres około półtora miesiąca. Prowadziło to z pewnością do znacznych ograniczeń w życiu codziennym. Powódka musiała korzystać z pomocy osób trzecich, co dodatkowo potęgowało poczucie krzywdy.

W tych okolicznościach należy przyznać rację skarżącemu, że dla właściwej kompensacji krzywdy jakiej doznała powódka należało zasądzić na jej rzecz łącznie kwotę 25000 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł o zmianie zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo co do kwoty wskazanej w skardze apelacyjnej i zasądził od pozwanego na rzecz powoda dalszą kwotę 10000 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 25 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty.

Konsekwencją wskazanego rozstrzygnięcia jest zmiana wyroku w części zasądzającej koszty procesu. przy zastosowaniu normy art. 98 k.p.c. uznać należało, że pozwany winien ponieść koszty procesu strony powodowej w całości. W przedmiotowej sprawie zamykały się one w kwocie 5233,70 zł., a w ich skład wchodziła opłata od pozwu w kwocie 1250 zł., wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie 3600 zł., opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. oraz poniesione w związku z opiniami biegłych wydatki w kwocie 369,70 zł.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. Zasądzona od pozwanego na rzecz powódki kwota obejmuje zwrot opłaty od apelacji w kwocie 500 zł. oraz wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie 900 zł. (vide: § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA w SO St. Łęgosz SSO P. Hochman SSO D. Mizera